

Precizări metodologice

Investițiile în active materiale pe termen lung reprezintă cheltuielile efectuate pentru lucrări de construcții, de instalații și de montaj, pentru achiziționarea de utilaje, mijloace de transport, alte cheltuieli destinate **creării de noi active materiale pe termen lung**¹, cheltuieli pentru dezvoltarea, modernizarea, reconstrucția, reparația capitală celor existente, precum și valoarea serviciilor legate de transferul de proprietate al activelor pe termen lung. La completarea chestionarului se va utiliza informația reflectată în conturile grupei **12 “Active materiale (imobilizări corporale) pe termen lung”**.

În componența investițiilor în active materiale pe termen lung **se includ**:

- cheltuieli pentru lucrările de construcții executate cu forte proprii și/sau valoarea construcțiilor noi achiziționate incluse în componența activelor pe termen lung;
- cheltuieli privind extinderea, reconstrucția și modernizarea obiectelor, inclusiv reparația capitală (care contribuie la majorarea valorii inițiale a obiectului);
- valoarea mașinilor, utilajului, mijloacelor de transport, altor active materiale pe termen lung procurate sau a celor produse care se includ în componența activelor pe termen lung;
- cheltuieli pentru formarea cirezii de bază; plantațiilor multianuale, etc.

În componența investițiilor în active materiale pe termen lung **nu se includ**:

- valoarea construcțiilor, obiectelor în curs de execuție și a altor active materiale pe termen lung achiziționate în țară care au mai fost folosite anterior la alte întreprinderi (inclusiv cele din import care au mai fost înregistrate ca active materiale pe termen lung la întreprinderi din țară). În componența investițiilor se includ doar cheltuielile suportate de întreprindere după achiziționarea construcțiilor și obiectelor în curs de execuție legate de continuarea procesului de construcție.
- valoarea activelor materiale pe termen lung achiziționate în scopul revânzării.
- valoarea lucrărilor de construcție executate pentru terți (pentru persoane juridice și populație); - valoarea mașinilor, utilajelor, instalațiilor de transmisie, mijloacelor de transport, etc. produse pentru vânzare.

Pe rândul 10 „Total” se indică valoarea totală a investițiilor în perioada de raportare care include investițiile în active materiale (mijloace fixe² noi și importate): cheltuieli pentru construcția nouă, extinderea, reconstrucția și modernizarea obiectelor, inclusiv reparația capitală, care contribuie la majorarea valorii inițiale a obiectului; procurarea mașinilor, utilajului, mijloacelor de transport; cheltuieli pentru formarea cirezii de bază; plantațiilor perene. Pe acest rând se reflectă investițiile efectuate din contul tuturor surselor de finanțare, inclusiv mijloacelor bugetare, creditelor, asistenței tehnice, ajutorului umanitar ș.a.

Pe rândul 20 se reflectă cheltuielile pentru construcția clădirilor de locuit, adică clădirilor destinate pentru traiul permanent al oamenilor.

Clădirea rezidențială se consideră clădirea prevăzută cu un termen de exploatare îndelungat, amplasată pe un lot de pământ în cadrul unor hotare cu toate construcțiile auxiliare aferente și elementele de confort, în care suprafața locuibilă deține mai mult de jumătate din suprafața totală a clădirii. La clădirile rezidențiale se referă casele de locuit și căminele de tip permanent, casele-internat pentru bătrâni și invalizi, azilurile pentru bătrânii singuratici, casele de copii, internatele pe lângă școli și școlile-internat.

Notă: în componența clădirilor rezidențiale nu se includ hotelurile, campingurile, bazele de odihnă, sanatoriile, etc.

Pe rîndul 30 se reflectă cheltuielile pentru construcția clădirilor și edificiilor.

Clădirile nerezidențiale sunt clădirile destinate în exclusivitate sau în principal altor scopuri decât cele rezidențiale (clădirile administrative și de producție, magazinele, depozitele, cinematografe, etc.).

Edificiile și construcțiile speciale (inginerești) sunt construcțiile care nu îndeplinesc caracteristicile de clădiri și care au ca scop crearea condițiilor pentru realizarea activităților de producție, servicii sau pentru desfășurarea activităților social-culturale. La ele se referă drumurile, căile ferate, podurile, stadioanele, etc.

Cheltuielile pentru construcția clădirilor rezidențiale și nerezidențiale de asemenea includ: - cheltuielile pentru liniile de comunicație (sistemul de încălzire și canalizare, rețeaua internă a gazoductului, cablul electric și telefonic, sistemele de ventilație sanitare, lifturile, etc.);

- cheltuielile pentru lucrări de cercetare-proiectare;

- valoarea materialelor beneficiarului, utilizate de organizația de construcție la îndeplinirea lucrărilor respective care n-au fost reflectate în documentul cu privire la lucrările executate, semnat de beneficiar și antreprenor.

Pe rîndul 40 se indică valoarea mașinilor, utilajului, echipamentului, instalațiilor de transmisie, etc. noi achiziționate și/sau costul celor produse cu forțe proprii incluse în componența activelor materiale pe termen lung.

Pe rîndul 50 se indică valoarea mijloacelor de transport noi achiziționate sau produse cu forțe proprii incluse în componența activelor materiale pe termen lung.

Mijloacele de transport sunt acele mijloace fixe folosite pentru deplasarea în exteriorul și interiorul unității, cum ar fi: mijloace de transport rutier, naval (inclusiv platforme de foraj sau de exploatare), feroviar, aerian, precum și biciclete, motociclete, vehicule pentru invalizi, vehicule cu tracțiune manuală și animală. Nu sunt incluse benzile transportoare, elevatoarele etc., care se indică în rd.40.

Notă: În componența investițiilor se include valoarea mașinilor, utilajului, instalațiilor de transmisie, mijloacelor de transport, etc., indiferent de faptul dacă au fost date în exploatare sau nu. Valoarea de intrare a acestora în conformitate cu prevederile Standardului Național de Contabilitate nr. 16 „**Contabilitatea activelor materiale pe termen lung**” includ valoarea de cumpărare, inclusiv taxele vamale și taxele pentru import (cu excepția celor deductibile), impozitele pentru obiectele cumpărate, prevăzute de legislație, cheltuielile de aducere a activului achiziționat în starea de lucru precum și cele aferente achiziționării acestora (cheltuielile de transport și achiziționare; asigurare, cheltuielile pentru montare, instalare, experimentare, verificare și testare a calității montării etc.).

Rabaturile comerciale și scontul (înlesnirile) la cumpărare se scad la determinarea valorii de cumpărare a activului.

Pe rîndurile 41 din rîndul 40 se evidențiază valoare utilajului procurat prin import. Utilajul importat este utilajul produs peste hotarele țării, atât în țările străine cât și în țările CSI. Dacă plata pentru utilajul procurat prin import s-a efectuat într-o valută străină, atunci aceste cheltuieli se recalculează în lei moldovenești la cursul stabilit de Banca Națională a Moldovei la data prezentării

declarației vamale spre perfectare, în momentul trecerii hotarului sau după momentul schimbării proprietarului (conform condițiilor contractului).

Pe rîndul 60 se indică valoarea terenurilor procurate de la populație, organele administrației publice, agenților economici. Valoarea terenurilor se referă la activele materiale neproduse și nu se include în componența mijloacelor fixe. Terenurile reprezintă un tip special de imobil care are o durată de utilizare nelimitată în desfășurarea activității întreprinderii sau poate fi destinat închirierii. Valoarea de intrare a terenurilor cuprinde valoarea de cumpărare, comisioanele brokerilor, plata pentru evaluarea terenurilor, alte servicii, impozitele pe proprietate, pe care le plătește cumpărătorul, alte cheltuieli cu caracter de o singură dată (valoarea drenajului, curățirea și nivelarea terenului), cheltuielile pentru demolarea clădirilor inutile. În valoarea terenurilor sînt incluse, de asemenea, cheltuielile de legalizare a drepturilor de proprietate asupra pămîntului, plățile pentru avocați și taxele pentru înregistrare, cheltuielile de verificare a existenței sechestrului, gajului, ipotecii sau a altor restricții legate de proprietate.

Pe rîndul 70 se indică cheltuielile privind reparația capitală care reprezintă totalitatea lucrărilor și măsurilor privind restabilirea capacității sau stării de funcționare a clădirilor, construcțiilor, elementelor și părților lor, inclusiv construcțiilor și utilajului ingineresc. La utilajul ingineresc se referă utilajul tehnico-sanitar și alt utilaj care se include în valoarea clădirii (sisteme de ventilație și condiționare, sisteme de alimentare cu apă, rețele interioare de alimentare cu apă, rețele de canalizare interioară, sisteme de alimentare cu energie electrică și etc.). La reparația capitală a activelor materiale pe termen lung se efectuează înlocuirea pieselor și construcțiilor uzate sau schimbul lor cu altele mai rezistente și avantajoase, care îmbunătățesc posibilitățile de exploatare a obiectului reparat, efectuate în scopul măririi productivității, duratei de funcționare utilă și a altor caracteristici tehnice a obiectelor reparate, în comparație cu caracteristicile primare stabilite la constatarea (înregistrarea) inițială, cu excepția înlocuirii depline a construcțiilor de bază (pereților, fundațiilor, planșelor intermediare ș.a.).

Pe rîndul 80 se indică alte investiții – cheltuieli de sădire și cultivare a plantațiilor multianuale (plantații de pomușoare de toate tipurile, plantații decorative și de înverzire, fișii protectoare de pădure și alte fișii de pădure, plantații artificiale ale grădinilor botanice și ale altor instituții științifice de cercetare ș.a.); cheltuieli capitale pentru îmbunătățirea pămînturilor, la care se referă cheltuielile ce nu pot fi supuse inventarierii (care nu sînt legate de construcția edificiilor), cu excepția cheltuielilor ce se atribuie la costul producției agricole (prelucrarea pămînturilor cu ipsos, transportarea turbei, îngrășămintelor minerale ș.a.); cheltuieli pentru formarea cirezilor de lucru, de prăsilă și de reproducere (valoarea vitelor mature, de reproducere și de prăsilă, inclusiv cheltuielile pentru transportarea acestora, cheltuieli de transportare în gospodărie a vitelor primite fără drept de întoarcere de la alte întreprinderi, cheltuieli legate de creșterea în gospodărie a vitelor tinere pentru reproducere și de prăsilă care se transferă în cireada de bază); alte cheltuieli.

Pe rîndul 82 se arată cheltuielile pentru procurarea utilajului, clădirilor și edificiilor, care se aflau anterior la evidența mijloacelor fixe ale altor organizații, cît și obiectele construcției nefinisate.

Pe rîndul 090 col. 1 și 3 – «Surse proprii» cuprind sumele provenite din autofinanțare și utilizate pentru realizarea investițiilor: profitul, elementele din capitalul propriu și orice alte surse proprii de care dispune întreprinderea;

Pe rîndul 100 și 110 în col. 1 și 3 respectiv – surse din „Bugetul de stat” și „Bugetele unităților administrativ-teritoriale” se indică valoarea investițiilor provenite de la bugetul de stat și bugetele unităților administrativ-teritoriale;

Pe rîndul 120 în col. 1 și 3 – „Credite și împrumuturi interne” se reflectă valoarea investițiilor efectuate din contul creditelor bancare și împrumuturilor primite de la persoane fizice și juridice din țară;

Pe rîndul 130 în col. 1 și 3 – „Credite și împrumuturi externe” se reflectă valoarea investițiilor efectuate din contul creditelor bancare și împrumuturilor atrase de la persoane fizice sau juridice de peste hotare.

Pe rîndul 140 în col. 1 și 3 – „Fonduri din străinătate” se reflectă valoarea investițiilor efectuate din contul surselor primite de la organizații și instituții internaționale de peste hotarele țării sub formă de granturi, asistență tehnică și alte mijloace cu destinație specială.

Pe rîndul 150 în col. 1 și 3 – „Fondul rutier” se indică valoarea investițiilor efectuate din contul surselor fondului rutier.

Pe rîndul 160 în col. 1 și 3 – „Altele” se indică valoarea investițiilor efectuate din contul altor surse nespecificate pe rîndurile de mai sus (donații).

Capitolul III. Investiții pentru protecția mediului

În capitolul dat se arată investițiile îndreptate pentru protecția mediului și utilizarea rațională a resurselor naturale (acvatică, silvică, resurselor minerale, rezervelor de pește, protecția aerului atmosferic, a pământurilor, subsolurilor, organizarea rezervațiilor naturale și altor teritorii de ocrotire a naturii, ocrotirea și reproducția animalelor sălbatice și a păsărilor, utilizarea, neutralizarea și depozitarea deșeurilor toxice, utilizarea și prelucrarea altor deșeuri). Indicatorii capitolului dat trebuie să fie reflectați și în capitolul I al raportului dat. Pentru completarea capitolului dat e necesar de a se conduce de Precizările metodologice referitoare la modul de întocmire a rapoartelor statistice de stat privind investițiile și construcțiile” aprobate de Departamentul Statistică și Sociologie prin ordinul din 06.08.2004 nr.54.